

Visie op sociale veiligheid

Inleiding

Sinds 1 augustus 2015 worden scholen wettelijk verplicht om een sociaal veiligheidsbeleid te voeren. In artikel 5a van de Wet op de expertisecentra is de zorgplicht voor veiligheid op school vastgelegd. Hierin staat dat scholen beleid dienen te voeren met betrekking tot veiligheid, de veiligheid op school moeten monitoren en een coördinator per school moeten aanstellen (antipestcoördinator). Binnen RENN4 is sociale veiligheid reeds enige jaren een prominent onderwerp. Zo hebben we op het gebied van sociale veiligheid verschillende protocollen ontwikkeld, onderwijsmethoden in gebruik en heeft het personeel verschillende soorten scholing gevolgd. Ook is er per school een antipestcoördinator aanwezig.

Met deze visie op sociale veiligheid willen wij de bestaande producten, beleidsdocumenten en beelden bij sociale veiligheid in perspectief plaatsen. Dit document heeft een paraplu-functie, het beschrijft wat wij met sociale veiligheid nastreven en wat daarvoor aanwezig dient te zijn. Het is geen nieuw beleidsvoorstel.

Het belangrijkste is dat sociale veiligheid op de scholen doorleeft en in de praktijk gebracht wordt. Dit document is slechts een handreiking. De totstandkoming en borging van sociale veiligheid wordt op de scholen gerealiseerd.

Kernwaarden binnen RENN4

Onze visie op sociale veiligheid wordt grotendeels gevormd door onze gezamenlijke kernwaarden, zoals verwoord in het meerjarenbeleidsplan. Daarnaast gelden de afspraken in wet- en regelgeving en de ongeschreven omgangsnormen.

In ons werk streven wij kwalitatief goed onderwijs na. Kwalitatief goed onderwijs vraagt om duidelijkheid naar leerlingen, medewerkers en externe partners. Duidelijkheid betekent dat wij open en respectvol met elkaar omgaan, zodat wij betrouwbaar zijn in de ogen van zowel interne als externe betrokkenen.

Kwaliteit

De kwaliteit van ons werk dient elke dag centraal te staan. Binnen RENN4 werken wij gestructureerd en volgens een vaste systematiek aan kwaliteit. De Kwaliteitsnorm (voortgezet) Speciaal Onderwijs en het kwaliteitsmanagementsysteem zijn hiervoor van belang. Het kwaliteitsbeleid is gericht op de continue verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. We willen met ons onderwijs het maximale uit de leerling halen en de leerling het gevoel en het vertrouwen geven dat ze 'ertoe doen'.

Duidelijkheid

Voor zowel onze leerlingen als in ons dagelijks werk is duidelijkheid een benodigd goed. Behalve dat gemaakte afspraken nagekomen moeten worden, betekent duidelijkheid ook structurering van het werk en heldere en eenduidige communicatie hierover. Dit geldt voor alle lagen in de organisatie maar ook richting leerlingen, ouders of verzorgers en samenwerkingspartners. Duidelijkheid betekent enerzijds dat wij scherpe en haalbare doelen afspreken, anderzijds moeten de kaders waarbinnen wij ons werk doen ook duidelijk zijn, zodat helder is waar de grenzen liggen. Binnen deze grenzen en wanneer er keuzes gemaakt moeten worden, is er ruimte voor discussie en het uitwisselen van denkbeelden. Wanneer een knoop eenmaal is doorgemaakt, dient de koers duidelijk te zijn en uitgezet te worden.

Respect

Respect komt van twee kanten. Enerzijds, verwachten we dat de leraar het goede voorbeeld geeft en leerlingen correct en respectvol bejegt, anderzijds verwachten wij van leerlingen ook respectvol gedrag naar de leraar en de school toe. Hiernaast rekenen we ook op een respectvolle omgang tussen collega's onderling en ook een correcte omgang met ouders of verzorgers van de leerlingen. Voor een constructieve leer- en werksituatie dient een gepaste eerbied, waardering en zorgvuldigheid

vanzelfsprekend te zijn. Het is van belang dat we naar elkaar luisteren, doorvragen bij onduidelijkheid en trachten de boodschap en intentie te begrijpen zodat de ander zich gezien en gehoord voelt. In een respectvolle interactie dienen we oog te hebben voor elkaar maar ook oog te hebben voor ieders eigen aandeel en eigen rol in dit verband. Respectvolle omgang betekent overigens niet dat duidelijkheid of directheid vermeden moet worden, dit dient alleen passend en eerbiedig te gebeuren.

Openheid

Met open vizier willen wij werken aan goed onderwijs. De betrokkenheid van alle medewerkers wordt hierbij verondersteld. Binnen onze scholen willen we op een open wijze het gesprek voeren over onderwijs. Naast een levendige en constructieve interne en externe dialoog, dient ook de besluitvorming transparant te zijn. Het is daarbij van belang dat wij open en tijdig belangrijke informatie met elkaar delen, ook als iets niet goed gaat. Rekenschap en verantwoording afleggen dienen vanzelfsprekende elementen in onze organisatie te zijn. Hierbij is het van belang dat we elkaar met respect aanspreken op gemaakte afspraken of gedrag. Fouten mogen er gemaakt worden, zolang er van geleerd wordt.

Betrouwbaarheid

Als RENN4 willen wij een betrouwbare onderwijsaanbieder, werkgever en ketenpartner zijn. Betrouwbaarheid houdt voor ons in dat wij koersvast zijn, wij onze afspraken nakomen en voorspelbaar gedrag vertonen. Kortom: zeggen wat je doet en doen wat je zegt.

Sociale veiligheid in het speciaal onderwijs

Binnen het onderwijs werken we op basis van het CAREBAGS model aan het leerrendement van onze leerlingen, waaronder de sociale veiligheid.

Elke school streeft naar een sociaal veilige omgeving voor iedereen, een omgeving waar je mag zijn als individu (Autonomie), je mogelijkheden centraal staan (Competentie) en gerespecteerd wordt om wie je bent. Het behouden en bevorderen van een veilig schoolklimaat is onontbeerlijk voor een prettige leer- en werkomgeving op de scholen van RENN4.

Wij verankeren veiligheid binnen het pedagogisch klimaat en creëren daarbinnen een goed evenwicht tussen de zorg voor sociale binding (Relatie), de omgang met incidenten en de zorg voor veilige voorzieningen. Het inrichten van een veilige omgeving voor leerlingen en medewerkers ziet RENN4 als een randvoorwaarde en dient geen invloed te hebben op de ervaren veiligheid.

Bij het werken aan veiligheid in en om de school vinden wij de eigen verantwoordelijkheid van leerlingen van fundamentele betekenis omdat zij hierin vaak een doorslaggevende rol spelen. De inbreng van leerlingen wordt op alle scholen op een adaptieve (Adaptief) wijze binnen RENN4 systematisch (Systematisch) serieus genomen. Deze inbreng gaat verder dan een leerlingenstatuut, een leerlingenraad en een actieve participatie in activiteiten binnen de school. Binnen ons veiligheidsbeleid is sprake van concrete betrokkenheid van leerlingen (Engagement) bij de dagelijkse gang van zaken binnen de school. Leerlingen worden betrokken bij het signaleren van onveilige situaties, bij het bespreken van problemen en bij het bedenken en uitwerken van oplossingen. Leerlingen weten zelf vaak het beste wat er onderling gaande is, wat er kan worden verbeterd. We denken daarbij zo veel als mogelijk in de mogelijkheden van de leerling in plaats van de onmogelijkheden (Beschermende factoren).

Naast de eigen verantwoordelijkheid van leerlingen is de rol van de ouders en ketenpartners van belang. De mening van ouders en ketenpartners in relatie tot de ervaren veiligheid binnen de RENN4 scholen wordt systematisch in beeld gebracht. Ook onze partners worden betrokken bij het signaleren van onveilige situaties, bij het bespreken van problemen en bij het bedenken en uitwerken van oplossingen (Samenwerkend).

Medewerkers van de RENN4 scholen weten dat ze een voorbeeldfunctie (Gedrag) vervullen, zijn zich hier terdege van bewust en dragen de voorbeeldfunctie uit. Goed voorbeeld doet goed volgen.

Het open karakter in de scholen van RENN4 staat garant voor een vertrouwensbasis, teamleden willen elkaar aanspreken en kunnen dat.

Onderdelen van het sociale veiligheidsbeleid

De onderstaande onderdelen zijn de bouwstenen van het sociaal veiligheidsbeleid binnen RENN4. De onderdelen staan in verschillende achterliggende documenten nader uitgewerkt.

- 1) RENN4 visie op sociale veiligheid
- 2) Fysieke veiligheid – schoolgebouwen en omgeving
jaarlijks aan de orde in de Risico inventarisatie en evaluatie (RI&E)
- 3) Onderwijsmethoden
- 4) Schoolregels
- 5) Schoolbinding
- 6) Scholing
- 7) Toezicht en surveillance
- 8) Stappenplannen, reglementen en protocollen
- 9) Sancties
- 10) Incidentenregistratie
- 11) Klachtenregeling
- 12) Kwaliteitscontrole en audit

Evalueren

Het onderwerp sociale veiligheid komt periodiek op de scholen en binnen de organisatie aan de orde door bovengenoemde onderdelen van het beleid. Zo is het een vast onderdeel in de jaarplan- en jaarverslagcyclus. Het komt bovendien in de schoolgidsen aan de orde en het is in de tevredenheidsonderzoeken onder medewerkers en ouders/ verzorgers/ leerlingen een vast onderwerp.

Er zijn geen succesfactoren benoemd omdat de lat altijd hoger gelegd kan worden. Een vast streefcijfer kan ook ongewenst doelgericht gedrag veroorzaken. Het doel van sociaal veiligheidsbeleid is om het gevoel van sociale veiligheid op de scholen en in de organisatie te vergroten. De genoemde onderdelen van het sociale veiligheidsbeleid moeten hier een bijdrage aan leveren. Het zijn instrumenten om aan sociale veiligheid te werken of de stand van zaken inzichtelijk te maken.

De vergaarde informatie rondom sociale veiligheid dient periodiek geanalyseerd en gebruikt te worden om van te leren, zowel als medewerker als organisatie. Binnen de organisatieonderdelen en de teams op de scholen moet het onderwerp sociale veiligheid daarom een vast onderwerp van gesprek blijven zodat van goede voorbeelden als van incidenten geleerd kan worden. Open durven te communiceren over sociale veiligheid zowel intern als extern is in dat kader belangrijk.

Het werken aan sociale veiligheid is niet nieuw, op scholen en binnen de organisatie wordt al veel tijd en energie besteed aan het onderwerp. Er wordt geen extra inspanning verwacht. Wel vraagt het om een andere geestestoestand; sociale veiligheid vraagt om constante aandacht en is een voortdurend leerproces. Het onderwerp dient continu op 'de agenda' te blijven staan.